

Omvang informele zorg in Nederland

De omvang van onbetaalde zorgarbeid in Nederland is circa 210 miljard euro per jaar.¹ Hiervan wordt 130 miljard door vrouwen verricht. Dit is een schatting op basis van drie onbetaalde zorgtaken: de hoeveelheid mantelzorg, de hoeveelheid zorg voor het huishouden en de hoeveelheid zorg voor de eigen kinderen. Om tot een concreet bedrag te komen zijn een aantal beperkende aannames gedaan en konden niet alle vormen van informele zorg (zoals die van grootouders) worden meegenomen.

Wij zijn door De Correspondent gevraagd om een berekening te maken van de omvang van informele zorg in Nederland als cijfermatige onderbouwing van het boek 'Ik werk al'. Het doel van de exercitie is niet om te komen tot een officiële doorrekening, wel hopen we het antwoord globaal te benaderen en zo de lezer beter te informeren. In dit document geven we toelichting op onze berekeningen.

Huishouden: 170 miljard euro

Nederlanders van twaalf jaar en ouder besteden jaarlijks 15 miljard uren aan huishoudelijk werk, boodschappen en winkelen. Als ze hiervoor het minimumloon zouden krijgen komt dit neer op afgerond 170 miljard euro per jaar, waarvan 100 miljard voor vrouwen. Hierbij gaan we uit van 7,65 miljoen mannen en 7,80 miljoen vrouwen in Nederland van 12 jaar of ouder in 2022.² Op basis van het SCP neem ik aan dat vrouwen gemiddeld 17,2 uur per week aan huishoudelijk werk en 5,6 uur per week aan boodschappen en winkelen besteden en mannen respectievelijk 11 en 4,3 uur per week.³ En het minimumloon in 2022 is 10,95 euro per uur (incl. 8% vakantiegeld), op basis van een leeftijd van 21 jaar of ouder en een werkweek van 40 uur.⁴

Mantelzorg: 30 miljard euro

Nederlanders van achttien jaar en ouder besteden jaarlijks 1,4 miljard uren aan mantelzorg. Als ze hiervoor de maximale vergoeding voor informele zorg volgens de Wet langdurige zorg (Wlz) zouden krijgen komt dit neer op afgerond 30 miljard euro per jaar aan onbetaalde mantelzorg, het aandeel van vrouwen hierin is 15 miljard. Hierbij is mantelzorg die werd vergoed vanuit een persoonsgebonden budget (pgb) niet meegeteld.

Bij deze berekening ben ik uitgegaan van 7,05 miljoen mannen en 7,23 miljoen vrouwen in Nederland van 18 jaar en ouder in 2022.² Een SCP onderzoek in 2019 laat zien dat 33% van de mannen en 40% van de vrouwen in de afgelopen 12 maanden mantelzorger was, gemiddeld besteden mantelzorgers 7 uur per week aan hun zorgtaken en driekwart was nog mantelzorger op het moment van de enquête.⁵ Omdat er geen recentere data beschikbaar is, ga ik ervan uit dat dit ook een redelijke schatting is voor 2022.

¹ Alle (sub)totalen zijn afgerond. Bedragen tot 10 miljard op hele miljarden, bedragen tot 100 miljard op vijftallen miljarden en bedragen daarboven op tientallen miljarden.

² <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/bevolkingspiramide>

³ <https://digitaal.scp.nl/eenweekkaart1/zorg-voor-het-huishouden-en-anderen/>

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/minimumloon/bedragen-minimumloon/bedragen-minimumloon-2022>

⁵ Blijvende bron van zorg, SCP

Ik neem aan dat 75% een goede indicatie van het deel dat daadwerkelijke actief is in de mantelzorg gedurende het jaar. Het maximale bruto uurtarief voor informele zorg is 21,68 euro per uur in 2022, dit is vastgesteld in de afspraken voor het persoonsgebonden budget (pgb) in de Wlz.⁶

Een deel van de informele zorg wordt uiteindelijk gecompenseerd door pgb's, dus corrigeren we bovenstaande daarvoor. Volgens KPMG⁷ werd er in 2019 vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO), de Jeugdwet en de Wlz samen voor 1,4 miljard euro aan informele zorg vergoed vanuit pgb's. Dit is iets meer dan de helft (54%) van de totale omvang van deze pgb's. Vanuit de Zorgverzekeringswet (Zvw) werd er in 2019 voor 350 miljoen euro betaald aan pgb's. Het is niet inzichtelijk welk aandeel van dit bedrag is aangewend voor informele zorg, daarom neem ik aan dat dit hetzelfde is als bij de overige pgb's. Er zijn voor de latere jaren geen definitieve cijfers, daarom neem ik aan dat de omvang voor 2022 vergelijkbaar is.

Noot: Ecorys schat dat er jaarlijks 1,55 miljard uren mantelzorg worden verleend in Nederland. Het belangrijkste verschil is dat Ecorys een andere aanname doet over het deel van het jaar dat mantelzorgers actief zijn. Ecorys schat de maatschappelijke kosten van mantelzorg op 22 miljard euro per jaar. En geeft aan dat het vervangen van mantelzorg door private alternatieven circa 32 miljard euro per jaar zal kosten. Die laatste schatting is het beste te vergelijken met de bovenstaande berekening.

Kinderen: 15 miljard euro

Nederlanders besteden jaarlijks 1,5 miljard uren aan de zorg voor hun eigen kinderen. Als ze hiervoor dezelfde vergoeding zouden krijgen als een gastouderopvang zou dit neerkomen op ongeveer 15 miljard euro per jaar, waarvan 10 miljard voor vrouwen. Hierbij ben ik uitgegaan van 5,30 miljoen mannen en 5,25 miljoen vrouwen in Nederland van 20 tot en met 65 jaar in 2022.² Op basis van het SCP neem ik aan dat vrouwen gemiddeld 3,6 uur per week besteden aan de zorg voor hun eigen kinderen en mannen 1,8 uur per week.³ Ik verwacht dat ouders in deze tijd gemiddeld voor 1,7 kind zorgen en dat een gastouder per kind 6,52 euro per uur krijgt.⁸ Dat is het maximaal te vergoeden uurtarief volgens de kinderopvangtoeslag.

Voor de schatting van 1,7 kinderen ga ik uit van 1,1 miljoen gezinnen met één kind, 1,1 miljoen gezinnen met twee kinderen en 0,4 miljoen gezinnen met drie (of meer) kinderen. Voor de eenvoud van de berekening ga ik ervan uit dat er geen gezinnen zijn met meer dan drie kinderen en ga ik voorbij aan de leeftijd van de kinderen en de verdere gezinssamenstelling.

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/persoonsgebonden-budget-pgb/vraag-en-antwoord/pgb-zorg-geven-aan-een-naaste-waar-krijg-ik-mee-te-maken>

⁷ Rapportage onderzoek financiering informele zorg, KPMG

⁸ <https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/privetoelagen/kinderopvangtoeslag/hoeveel-kinderopvangtoeslag-kan-ik-krijgen/maximaal-uurtarief-voor-de-kinderopvang>